ਹਰ ਨਰੈਣੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ।
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 22957 ਦਾ 2017)
ਸਤੰਬਰ 20, 2022

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਿਆਂਕਾਂ।

ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1954 – ਧਾਰਾ 50(ਅ) – ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 – ਧਾਰਾ 4(2) – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਲੇਖ 254 – ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005– ਆਮ ਧਾਰਾਵਾਂ ਐਕਟ – ਧਾਰਾਵਾਂ 6(ਬੀ), 6(ਸੀ) –ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ – ਉਸਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ – ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੋਤਿਆਂ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3, 4) ਨੇ ਧਾਰਾ 50(ਅ), 1954 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 50(ਅ), 1954 ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 1956 ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 1954 ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ – ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1954 ਐਕਟ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਲੇਖ 254 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ – ਹੋਰ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ 1954 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ, 1956 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸਦਾ 1954 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ – ਨਾਲ ਹੀ, 1954 ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 1956 ਐਕਟ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ – 1956 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਬੇਮਤਲਬ ਹੈ – ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ – ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਸੋਧਾਂ – ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ – ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ – ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1954 – ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 –ਧਾਰਾ 4(2) – ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 – ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ – 2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ – ਆਮ ਧਾਰਾਵਾਂ ਐਕਟ – ਧਾਰਾਵਾਂ 6(ਬੀ),

6(c) – ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਏ – ਉਹ 1997 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ – ਉਸਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ – ਫੈਸਲਾ: 09.09.2005 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ 2005 (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ s.4(2) ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਰਾਸਤ 1997 ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਰਥਾਤ 09.09.2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ s.50 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ s.4(2) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਗਏ – ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ss.6(b) ਅਤੇ 6(c) ਦੇ ਕਾਰਨ, 1956 ਐਕਟ ਦੇ s.4(2) ਦੀ ਛੋਟ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ – ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਅਸਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰਾਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 09.09.05 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ – ਸਾਰੇ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਵੇ।

ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1954 – ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1956 – ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਟੈਨਿਊਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਐਕਟ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ – ਫੈਸਲਾ: 1956 ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰ ਅਤੇ 1954 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਟੈਨਿਊਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਸ

ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ- ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 254

ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1956 ਅਤੇ 1954 ਦੇ ਦੋ ਐਕਟ ਸੂਚੀ III ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 7 ਹਨ ਜਦਕਿ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 18 ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਦਾ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਬ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਐਕਟ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਅਧੀਨ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1954 ਐਕਟ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 1956 ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ 1954 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਰਕ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਟੈਨਿਊਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18-20]

2.1 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ:

2005 ਤੱਕ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 09.09.2005 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2005 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜਾਇਦਾਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1997 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਵਿਰਾਸਤ) ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਉਸ ਮਿਤੀ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 1997 ਵਿੱਚ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2), ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਰਜਿਤ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਸੋਧ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੰਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 6(ਬੀ) ਅਤੇ 6(ਸੀ) ਦੇ ਕਾਰਨ, 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਛੱਡਣਾ ਉਸ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ 09.09.2005 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਅਸਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 09.09.2005 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 6(ਬੀ) ਅਤੇ 6(ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਅਰਜਿਤ ਜਾਂ ਅਰਜਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ 09.09.2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਤੇ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਟੁਕੜੇਬੰਦੀ, ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ

ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22-26]

3. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ 2005 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27]

ਵਾਮਨ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ 1981 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 362 : [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਐਮ/ਐਸ. ਇਨੋਵੇਟਿਵ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ. ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 407 : [2017] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 33; ਐਲ.ਆਰ. ਬਰਾਦਰਜ਼ ਇੰਡੋ ਫਲੋਰਾ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ਼ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 705; ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1994) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 602 : [1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 360; ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ (1992)1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 673 : [1991] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 478; ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸਟੀਲ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. (2016) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 643 : [2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 332 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 162 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ।

ਕੇਸਵਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 1973 (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 225 : [1973] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਆਈ.ਆਰ. ਕੋਹਲੋ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਲੀਗਲ ਰਿਪਰੈਜੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ & ਹੋਰ (2007) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਪਰਸ਼ਾਂਤੀ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ (1997) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 157 : (1998) 9 ਜੇ.ਟੀ. 504; ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ & ਹੋਰ (2020) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2020] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 135 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ.

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ, 11.09.2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 2887 ਦੇ 2008 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 50(ਏ) ਨੂੰ 'ਦਿੱਲੀ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1954' ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 254 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਤੱਥ:

2. ਕੇਸ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ (ਪੇਡੀਗ੍ਰੀ) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਉਪਰੋਕਤ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਧੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ

1 ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "1954 ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ [ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ.]

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਏ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 06.06.1997 ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੋਤਿਆਂ (ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਨੂੰ ਅਤੇ ਅਮਿਤ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4) ਨੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(ਅ) ਅਧੀਨ ਵਾਰਸਾ ਕੀਤਾ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਧਾਰੇ ਗਏ।

ਲ) ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ; ਮ) ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ; ਨ) ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ; ਓ) ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(ਅ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਕ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

5. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਅ) ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਐਸ.50 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਅ) ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 15, 254 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਐਲਾਨਣਾ;

(ਬ) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ “ਭੂਮੀਧਰ” ਐਲਾਨਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਐਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-3 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3-4 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ;

(ਸੀ) ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ;

(ਡੀ) ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇਣਾ।”

6. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ: (i) ਲੇਖ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; (ii) ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸਸਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; (iii) ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 1954 ਦੇ ਐਕਟ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

7. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਕੇਸਵਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 31(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, 11.09.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਈ.ਏ. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਧਿਵਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਆਈ.ਏ. 05.05.2022 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਯਾਦਵ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

9. ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਮੀਕਸ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ:

10. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਲੀਲਾਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ:

a. 1956 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 1954 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ।

b. 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਨੂੰ 2005 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 1954 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਇਹ 1956 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

c. ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੀ ਰੱਦ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

d. 1954 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(ਅ) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਭੇਦਭਾਵ ਹੈ।

e. ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1956 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਜਵਾਬਦੇਹ (ਅਮੀਕਸ) ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ:

11. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਮੀਕਸ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

a. 1954 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 51 ਤੋਂ 53 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 31(ਏ) ਅਤੇ 31(ਬੀ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ 1954 ਐਕਟ 1964 ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

b. 1954 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੁਥਰੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ c. 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ 1954 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

d. 1956 ਐਕਟ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਦਕਿ 1954 ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1954 ਐਕਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ।

e. 1954 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਹਿਤਾ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

f. ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ 1954 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50(a) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 13, 14, 19, 21 ਅਤੇ 254 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

13. ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਰਹੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ (i) ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ (ii) ਵਾਮਨ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ (iii) ਐਲ.ਆਰ. ਕੋਹਲੋ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਮੌਕਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 24.04.1973 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 31B ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1954 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਕਤ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

15. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ।

I. ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਲੇਖ 254

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 254 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

17. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਲੇਖ 254 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“254. ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ

(1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰੱਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

(2) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਸੋਧਨਾ, ਵਿਵਿਧਤਾ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

18. ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹੋਣ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 1956 ਅਤੇ 1954 ਦੇ ਦੋ ਐਕਟ ਸੂਚੀ III ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ III ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 7 ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 18 ਹੈ। ਉਕਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸੂਚੀ II – ਰਾਜ ਸੂਚੀ

ਮੱਦ 18: ਜ਼ਮੀਨ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸਮੇਤ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਇਕੱਠਾ; ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਵਿਲੇਨਾਮਾ; ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਜ਼; ਵਸਾਇਕੀ।

ਸੂਚੀ III – ਸੰਯੁਕਤ ਸੂਚੀ

ਮੱਦ 5: ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ; ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ; ਗੋਦ ਲੈਣਾ; ਵਸੀਅਤਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ; ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ; ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਨ।

xxx xxx xxx

ਮੱਦ 7: ਠੇਕੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ, ਏਜੰਟੀ, ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਠੇਕੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਠੇਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਠੇਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

19. ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 254 ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਤਬ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਸੰਯੁਕਤ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਐਮ/ਐਸ. ਇਨੇਵੈਂਟਿਵ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ. ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।[8]SUPERSCRIPT ਇਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਸੰਯੁਕਤ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਅਧੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 254 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 51 ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਪ੍ਰਸਤਾਵ 51.1 ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"51. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਲਾਅ, ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

(2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 407, ਪੰਨਾ 450, ਪੈਰਾ 50-51.

51.1. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ III ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਨੋਂ ਸੰਸਦੀ (ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਣਸੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਲਿਸਟ III ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 254 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਸੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ।

20. ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰ ਅਤੇ 1954 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤੀ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

II. 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ:

21. 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“4. ਐਕਟ ਦਾ ਉੱਚਾ ਪ੍ਰਭਾਵ:

(1) .....

(2) ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਇੱਥੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇਬੰਦੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।”

22. 2005 ਤੱਕ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 09.09.2005 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2005 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1997 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋਇਆ, ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਵਿਰਾਸਤ) ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1997 ਵਿੱਚ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2), ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਰਜਿਤ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

23. ਇਹ ਅਚਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

[ਐਲ.ਆਰ. ਬ੍ਰਦਰਸ ਇੰਡੋ ਫਲੋਰਾ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ10$_{SUPERSCRIPT}$, ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ11$_{SUPERSCRIPT}$, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ12$_{SUPERSCRIPT}$]

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ।

24. ਜਨਰਲ ਕਲੋਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸਟੀਲ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ13$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕਲੋਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਛੱਡਣ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੱਦ ਉੱਤੇ। ਜਨਰਲ ਕਲੋਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ 6(b) ਅਤੇ 6(c) ਦੇ ਕਾਰਨ, 1956 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦੀ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 12 ਅਤੇ 13 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“12. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਨਰਲ ਕਲੋਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਫਿਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਫਾਈਬਰ ਬੋਰਡ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਸ਼ਬਦ “ਛੱਡਣਾ” ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਲੀਅਮ ਸੀ. ਬਰਟਨ ਦੁਆਰਾ ਲੀਗਲ ਥੀਸੌਰਸ (ਡੀਲਕਸ ਐਡੀਸ਼ਨ), 1979 ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। “ਮਿਟਾਉਣਾ” ਨੂੰ ਥੀਸੌਰਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਮਿਟਾਉਣਾ:- ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਸੈਂਸਰ ਕਰਨਾ, ਕਾਟ ਦੇਣਾ, ਕੱਟ ਦੇਣਾ, ਕੱਟ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ, ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਕੱਟ ਦੇਣਾ, ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਖਰੋਂਚ ਦੇਣਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਖਰਪਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ."

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਛੱਡ ਦੇਣਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਥਿਸੌਰਸ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਛੱਡ ਦੇਣਾ:- ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਕੱਟ ਦੇਣਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ, ਟਾਲਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਜਿਕਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਅਧੂਰਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਜਾਣੇ ਦੇਣਾ, ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ, ਅਣਗਹਿਲੀ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਛੋਟ ਕਰਨਾ, ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਣਾ।”

ਅਤੇ "ਰੱਦ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਰੱਦ ਕਰਨਾ:- ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਮਨਸੂਖ ਕਰਨਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਅਵੈਧ ਕਰਨਾ, ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ, ਨਕਾਰਨਾ, ਨੁਕਸ ਕਰਨਾ, ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਉਲੰਘਣਾ, ਉਲੰਘਣਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਅਵੈਧ ਕਰਨਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਉਲਟਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ, ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ, ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ, ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ।”

13. ਜਦੋਂ "ਮਿਟਾਉਣਾ", "ਛੱਡ ਦੇਣਾ" ਅਤੇ "ਰੱਦ ਕਰਨਾ" ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਮਿਟਾਉਣਾ" ਅਤੇ "ਛੱਡ ਦੇਣਾ" ਨੂੰ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ "ਰੱਦ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ "ਮਿਟਾਉਣਾ" ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਕ "ਛੱਡ ਦੇਣਾ" ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ "ਰੱਦ ਕਰਨਾ" ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਕ "ਛੱਡ ਦੇਣਾ" ਕੇਵਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ "ਮਿਟਾਉਣਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ "ਰੱਦ ਕਰਨਾ" ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਉੱਲੇਖਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਥਿਸੌਰਸ ਦੀ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਕੋ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕਿ ਇਕ "ਛੱਡ ਦੇਣਾ" ਜੋ ਕਿ "ਮਿਟਾਉਣਾ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਇਕ ਰੱਦ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ।”

25. ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣ 09.09.2005 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਅਸਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 09.09.2005 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲੈਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(b) ਅਤੇ 6(c) ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਅਰਜਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ 09.09.2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 4(2) ਦਾ ਮਿਟਾਉਣ ਪਿੱਛਮੁੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ।

26. ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦਾ ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਟੁਕੜੇਬਾਜ਼ੀ, ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਟੈਨੈਂਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

III. ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਸਰ:

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਪਿੱਛੇਵਾੜਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਪਿੱਛੇਵਾੜਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ 2005 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਿੱਛੇਵਾੜਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇਵਾੜਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੈ।

IV. ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ/ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ:

28. ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

V. ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਸਰ:

29. ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਰਾਜ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੈਨੂਅਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਲਲੇਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰਾਜ ਐਕਟ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਲਿਸਟ II ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 21 ਅਤੇ 22 ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“21. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਖੇਤਰ ਕਬਜ਼ਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

22. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਟੈਨੈਂਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਫੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਮੇਤ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਟੈਨੈਂਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।"

30. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਦੀਪਕ ਪਾਨਵਾਰ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate